

Johtočála 2023-33

Dáhton: 21.08.2023

Doarjja meahccemánáidgárdái - Kommentárat njuolggadusaide

Sisdoallu

§ 5-1. Ulbmil.....	2
Kommentárat ulbmilii	2
§ 5-2. Čilgehusat	2
Kommentárat mearrádussii.....	2
§ 5-3. Meahccemánáidgárddi doarjaga eavttut.....	3
Kommentárat mearrádussii.....	3
§ 5-4. Doarjaga máksomearri.....	5
Kommentárat mearrádussii.....	5
§ 5-5. Sierra gáibádusat ohcamii ja ohcanáigemearrái	5
Kommentárat mearrádussii.....	5

Álggahus

[Johtočála lea oaiivilduvvon sidjiide geat ohcet doarjaga BOF-njuolggadusa kapihttal 5 mielde doarjaga birra meahccemánáidgárdái ja čilge dárkileappot njuolggadusa ja mearrádusaid duogáža.]

Váldosisdoallu

§ 5-1. Ulbmil

§ 5-1

Ulbmil doarjagiin lea dili lámčit ahte eambbosat bearrašis sáhttet searvat stuorát boazodoallobargguide orohagas, geassesiiddas, dálvesiiddas dahje boazosearvvis, ja váikkuhit máhttogaskkusteami mánáide daid bargguid birra.

Gáldu: [Forskrift for reindriftens utviklingsfond](#) (Lovdata)

Kommentárat ulbmilii

Ulbmil doarjjaortnegiin meahccemánáidgárdái oktiivástida boazodoallopólitihkalaš mihtuin das badjelis namuhuvvon. Ulbmilmearrádus sáhttá doaibmat árvvoštállanmomeantan go dulko njuolggadusa eará mearrádusaid.

§ 5-2. Čilgehusat

§ 5-2

Meahccemánáidgárddiin oaiivilduvvo organiserejuvvon ja áigái čadnon mánnáfuolaheapmi mánáide mat leat vuolled skuvlaagi dakkár áigodagain go lágiduvvojit stuorit boazodoallobarggut. Mánnáfuolaheamis galget leat heivehuvvon oahppandoaimmat main boazodoallu lea fáddán.

Gáldu: [Forskrift for reindriftens utviklingsfond](#) (Lovdata)

Kommentárat mearrádussii

Boazodoalu barggut galget mearrádusa vuodul leat heivehuvvon mánáide vuolled skuvlaagi jus galgá rehkenastojuvvot meahccemánáidgárdin.

Mo ohcci praktihkalaččat heiveha mánnáfuolaheami ja barggu galgá ohcci ieš mearridit dan vuodul ahte mii lea govttolaš iežas orohahkii, geassesiidii, dálvesiidii dahje boazosearváii.

Ovdalaččas lea juolluduvvon doarjja meahccemánáidgárddiide main leat leamaš čuovvovaš barggut:

- cegget ja njeaidit lávu
- dola dahkat ja biepmu ráhkadit dolas
- oahppat dovdat bohcco
- njoarosteapmi
- ráhkkanahhtit ja čadahit miessemearkumiid
- čorget gárddi
- suovastuhttet bierggu
- spiilet duollji

Meahccemánáidgárdi galgá čadahuvvot stuorát boazodoallobargguin. “Stuorát boazodoalldoaimmat” leat earret eará ealu čohkken, miessemearkun, njuovvan, rátkin, johtin gaskkal guohtumiid ja suvdin.

§ 5-3. Meahccemánáidgárddi doarjaga eavttut

§ 5-3

Doarjja mánáide meahccemánáidgárddis sáhtá juolluduvvot orohagaide, geassesiiddaide dahje boazoservviide golmma vahkkui juohke jagi stuorát boazodoallobargguid oktavuodas. Dasa lassin sáhtá siidaoassejodiheddji dálvesiiddas ohcat doarjaga dan njuolggadusa mearrádusaid vuodul.

Doarjja sáhtá juolluduvvot fuolaheapmái mánáide geat gullet orohakkii, geassesiidii, dálvesiidii dahje boazosearváii gos boazodoallobargu lea. Doarjaga sáhtá oažžut dan mánu rádjái go máná álgá skuvlii.

Doarjja iežas mánáid ja/dahje náittos-/ássanguoimmi mánáid fuolaheapmái juolluduvvo dušše jus máná/mánát fuolahuvvot fárrolaga eará mánáiguin, ja iežas máná/mánát ja/dahje náittos-/ássanguoimmi máná/mánát eai daga eambo go 1/3 joavkkus.

Gáldu: [Forskrift for reindriftens utviklingsfond](#) (Lovdata)

Kommentárat mearrádussii

Vuosttaš lađas: Geat sáhttet oažžut doarjaga?

Listu sin badjel geat sáhttet oažžut doarjaga lea ollislaš, nu ahte ohcamušat earáin, ovdamearkka dihte siidaosiin ja oktasaš boazoeaiggiin, eai doaimma kapihttal 5 njuolggadusa mielde. Dakkár ohcamušat hilgojuvvojit duohta meannudeami haga.

Orohagaid, geassesiiddaid dahje boazoservviid ohcamuša sáhtá stivra ohcat doarjaga dahje son geas lea doaimmahanváldi ovddastit orohaga/siidda/boazosearvvi.

Dálvesiiddas galgá siidda siidaoassejodiheddji leat namuhuvvon ohccin ohcamušas. Dálvesiidat eai leat sierra juridihkalaš subjeavttat ja eai sáhte dan dihte dollojuvvo ovddasvástideaddjin vejolaš ruovttoluottamáksingáibádusa ektui. Dan dihte siidaosis lea doarjjavuoigatvuohta dálvesiiddas, vrd. Stáda ekonomijastivrema njuolggadusat čuoggá 6.3.5.

Áigeráddjen

Okta ohcci sáhtta oažžut doarjaga oktiibuot golmma vahkku ovddas juohke jagi nammii. Jagis oaivvilduvvo dan oktavuodas kaleanddarjahki. Vahkkuin oaivvilduvvo bargovahkku, dat mearkaša ahte sáhtta oažžut doarjaga viđa beivvi ovddas juohke vahkku nammii. Jus ohcanáigodat ii leat olles bargovahkku, de galgá rehkenastojuvvot olles vahkkui juogo lasihettiin dahje unnidemiin. Ovdamearkka dihte ohcci gii lágida meahccemánáidgárddi guokte vahkku ja golbma beivvi sáhtta oažžut doarjaga meahccemánáidgárdái golmma vahkku ovddas.

Jus lea ohcan doarjaga meahccemánáidgárddi lágideapmái mii bistá guhkit go golbma vahkku, de ohccái juolluduvvo maksimála doarjja golmma vahkku ovddas, muhto ii daid beivviid ovddas mat de bohtet.

Eai gávdno gáržžádusat das ahte man dávjá meahccemánáidgárddi sáhtta lágidit, muhto gávdno gáržžádus das ahte man galle beivvi juohke ohccái sáhtta juolluduvvot (golbma vahkku juohke kaleanddarjagi). Sáhtta ovdamearkka dihte geavahit 1,5 vahkku geassemánus miessemearkumii ja 1,5 vahkku borgemánus njuovvamii seamma jagis.

Nubbi laðas: Masá juolluduvvo doarjja?

Makkár mánáid ovddas sáhtta doarjja juolluduvvot?

Doarjaga sáhtta oažžut dušše mánáid ovddas geat servet meahccemánáidgárdái ja gullet seamma orohakkii/siidii/boazosearváii go ohcci. Doarjaga ii oaččo fuolahit dakkár mánáid meahccemánáidgárddis, geain ii leat dakkár gullevašvuohta.

Mánát galget searvat bargguide ja máhttohuksemii mii fállujuvvo meahccemánáidgárddi bokte. Ii leat doarváii ahte mánná čuovvu eatnis dahje áhčis gárddi lusa ja passiivvalaččat geahččá.

Ahkemearri

Doarjaga sáhtta oažžut dan mánu rádjái go mánná álgá skuvlii. Das oaivvilduvvo ahte mánáid ovddas geat devdet 6 jagi kaleanddarjagi mielde lea mañemus vejolašvuohta oažžut doarjaga suoidnemánus.

Ii gávdno vuolit ahkemearri meahccemánáidgárddi oassálastimii, muhto lunddolaččat leat gáržžádusat bargguide ja máhttohusenfálaldahkii mat fállujuvvojit meahccemánáidgárddis. Lea dohkálaš heivehit bargguid ja oahppama iešguđetge ahkejovkui.

Makkár goluid gokčá doarjja?

Báلكágolut mánnáfuolaheapmái gokčojuvvo doarjagiin. Báلكágoluid duodašta go čájeha šiehtadusa man lea dahkan mánnáfuolaheddjiin. Eará golut meahccemánáidgárddi doaimmaheapmái ii gokčojuvvo doarjagiin.

Goalmmát laðas: iežas dahje náittos-/ássanguoimmi mánáid fuolaheapmi

Iežas ja/dahje náittos-/ássanguoimmi máná/mánáid fuolaheami ovddas sáhtta § 5-3 goalmmát laððasa vuodul juolluduvvot doarjja jus:

- meahccemánáidgárddis maiddáii fuolahuvvojit eará mánát, ja
- earáid mánát leat unnimusat 2/3 meahccemánáidgárddi mánáin

§ 5-4. Doarjaga máksomearri

§ 5-4

Mánáid ovddas, dan rájes go leat deavdán 3 jagi, sáhtá doarjja juolluduvvot 1000 ruvnnuin juohke máná nammii juohke vahkku. Mánáid ovddas, geat leat vuollet 3 jagi, sáhtá doarjja juolluduvvot 2000 ruvnnuin juohke máná nammii juohke vahkku.

Gáldu: [Forskrift for reindriftens utviklingsfond](#) (Lovdata)

Kommentárat mearrádussii

Doarjagis lea mearriduvvon máksomearri, mii rehkenastojuvvo leat bajimus máksomearrin. Jus mánáfuolaheaddji bálká lea unnit go máksomearri, de biddjo bargošiehtadusa submi doarjjameannudeapmái.

§ 5-5. Sierra gáibádusat ohcamii ja ohcanáigemearrái

§ 5-5

Ohcamuša galgá sáddet Eanandoalldirektoráhttii sierra skoviin mañjemusat mánu mañjel boazodoallobarggu čađaheami.

Ohcci galgá dieđihit gii fuolaha mánáid, ja nama ja riegádandáhtona daid mánáid ovddas geat servet meahccemánáidgárdái. Bargošiehtadus mánnáfuolaheddjiin ja duođaštus ahte bálká lea mákson mánnáfuolaheaddjái galget mielddusin.

Ohcci galgá dieđihit makkár bargguide mánát leat searvan, ja makkár beaivvi meahccemánáidgárdii álggii ja nogai.

Gáldu: [Forskrift for reindriftens utviklingsfond](#) (Lovdata)

Kommentárat mearrádussii

Vuosttaš lađas: ohcanskovvi ja áigemearri

Doarjjaortnet lea refušuvdnaortnet, golut gokčojuvvojit mañjel go meahccemánáidgárdi lea čađahuvvon. Ohcamuša galgá sáddet Eanandoalldirektoráhttii sierra skoviin mii gávno direktoráhta neahttasiidduin.

Nubbi ja goalmát lađas: dieđut ja duođaštusat

Mearrádusas leat gáibádusat makkár dieđut ja duođaštusat galget ohcamuššii. Dieđut gáibiduvvojit dárkkistan dihte:

- duohtavuoda máksojuvvon mánnáfuolaheamis

- mánáid barggut leat heivehuvvon mánáid agiide ja ahtanuššamii
- mánáidgárdi bistá rájiid siskkobealde § 5-3 vuosttaš lađđasa mielde
- ahte ohcanáigemearri § 5-5 vuosttaš lađđasa mielde lea čuvvojuvvon
- ahte mánát geaid ovddas ohcá doarjaga leat kapihttal 5 ahkemeari siskkobealde
- ahte mánnáfuolaheaddji ii leat váhnen/liigeváhnen mánáide geat leat meahccemánáidgárddis
- ahte mánnáfuolaheaddjái lea máksojuvvon bálkká šiehtadusa vuodul. Máksojuvvon bálkká sáhtta duodaštit bânkočállagiin dahje sullasaččain.

Áššemeannudeaddji sáhtta maiddái ohcat nama ja riegádandáhtona Grunnmur:as dárkkistan dihte ohcamuša dieđuid.